

Ulusal Fındık Konseyi

Ulusal Fındık Konseyi

FINDIK SEKTÖR RAPORU
KASIM 2021

Bu rapor "Ulusal Fındık Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik"ın 7.maddesi "a" fıkrası hükmünce Tarım ve Orman Bakanlığına sunulmak üzere hazırlanmıştır.

I.BÖLÜM

ÜRETİM VE TÜKETİM

- Fındık, bademden sonra dünyada en yaygın yetiştiriciliği yapılan sert kabuklu meyvedir. Fındığın kültür çeşitleri; Türkiye, İtalya, İspanya, ABD, Şili, Çin, İran, Fransa, Azerbaycan, Rusya ve Gürcistan'da yetiştirilmektedir. Bu ülkelerin yanı sıra FAO istatistiklerinde üretici olarak henüz yer verilmeyen Polonya, Yunanistan, Belarus, Hırvatistan, Tacikistan, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Kırgızistan, Portekiz, Beyaz Rusya, Moldova, Ukrayna, Tunus, Slovenya, Slovakya, Suriye, Kıbrıs, Arjantin, Avusturya, Estonya, Yeni Zelanda, Romanya ve Kamerun gibi ülkelerde de az da olsa fındık üretilmekte ve üretimin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Türkiye, dünya fındık üretiminde liderdir.

Dünya Fındık Üretimi (ton/kabuklu)

Ülkeler	2016	2017	2018	2019
Türkiye	420.000	675.000	515.000	776.046
İtalya	120.572	131.281	132.700	98.530
Azerbaycan	34.271	45.530	52.067	53.793
ABD	39.916	29.030	46.270	39.920
Şili	14.250	16.800	20.330	35.000
Çin	26.312	27.314	28.316	29.318
Gürcistan	29.500	21.400	17.000	24.000
İran	16.465	15.835	15.978	16.121
İspanya	9.510	10.487	8.030	12.370
Diğerleri	37.995	35.819	45.370	40.080
Toplam	748.791	1.008.496	881.061	1.125.178

Kaynak: FAO

- Ülkemizde 1963 yılından sonra uygulanan “*Taban Fiyat Garantili Destekleme Alımı*” politikası fındık üretimini cazip hâle getirmiştir. Bu politikalar fındığı diğer tarımsal ürünlerden daha kârlı duruma getirmiş ve fındık dikim alanlarının hızla genişlemesine sebep olmuştur. Fındığın ilk yetiştirildiği Giresun, Ordu, Trabzon illerinin dışına çıkarak Samsun, Düzce, Adapazarı, Kocaeli, gibi diğer illere yayılmış, taban arazilerde tarla ve sebze ürünlerinin yerini almış ayrıca orman alanlarına da yayılmıştır. 1995 yılında 538 bin hektar olan dikim alanı 2020 yılında yüzde 36,5 oranında artış ile 734 bin 537 hektara ulaşmıştır.

Fındık Üretimine İzin Verilen İl ve İlçeler

	İl	İlçe
1	Artvin	Arhavi, Borçka, Hopa ve Murgul
2	Bartın	Bütün ilçeler
3	Bolu	Göynük ve Mudurnu
4	Düzce	Merkez, Akçakoca, Cumayeri, Çilimli, Gölyaka, Gümüşova, Kaynaşlı ve Yığılca
5	Giresun	Merkez, Bulancak, Çanakçı, Dereli, Doğankent, Espiye, Eynesil, Görele, Güce, Keşap, Piraziz, Tirebolu ve Yağlıdere
6	Gümüşhane	Kürtün
7	Kastamonu	Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt ve İnebolu
8	Kocaeli	Kandıra
9	Ordu	Bütün ilçeler
10	Rize	Ardeşen, Fındıklı ve Pazar
11	Sakarya	Adapazarı, Akyazı, Arifiye, Erenler, Ferizli, Geyve, Hendek, Karapürçek Karasu, Kaynarca, Kocaeli, Pamukova, Sapanca, Serdivan, Söğütü ve Taraklı
12	Samsun	Alaçam, Asarcık, Atakum, Ayvacık, Bafra, Canik, Çarşamba, İlkadım, Ondokuzmayıs, Salıpazarı, Tekkeköy, Terme ve Yakakent
13	Sinop	Merkez, Ayancık, Dikmen, Erfelek, Gerze ve Türkeli
14	Tokat	Erbaa
15	Trabzon	Bütün ilçeler
16	Zonguldak	Bütün ilçeler

- Fındığın yetiştirilmesine en uygun ekolojisi nedeniyle, dünyanın en kaliteli fındığının üretildiği ülkemizde verim maalesef hem dünya ortalaması hem de diğer üretici ülkelere göre oldukça düşüktür. (*İtalya'da 150 Kg, ABD'de 285 Kg, Gürcistan'da 180 Kg, Şili'de 225 Kg, ve Azerbaycan'da 130 Kg iken ülkemizde 80-100 Kg civarındadır.*) Fındıkta ülkemiz veriminin düşük olmasının başlıca sebepleri arasında Doğu Karadeniz bölgesindeki fındık bahçelerinin ekonomik yaşlarını doldurmuş olması, bölge genelinde görülen külleme hastalığı, fındık kokarcası, Amerikan beyaz kelebeği ile kültürel

işlemlerin zamanında ve yeterli oranda yapılmaması gelmektedir. Dünya genelinde görülen iklim değişikliklerinin etkileri de son yıllarda ülkemizde daha fazla görülmeye başlamıştır. Aşırı sıcaklar, dengesiz yağışlar fındık verimini olduğu gibi ürün kalitesini de ciddi anlamda etkilemeye başlamıştır.

- Üretim üzerinde etkili “zirai don” konusuna özellikle dikkat çekmekte yarar görmekteyiz. Küresel ısınma ve diğer ekolojik değişikliklere bağlı olarak her sezon öncesi zirai don tehdidi yaşanmaktadır. Zirai donla mücadele anlamında bilimsel esaslara dayalı, sürdürülebilir ve endüstriyel yöntemlere ihtiyaç vardır. Bordo bulamacı, dumanlama gibi yöntemlerle zirai donla münferiden mücadele edilebildiği bilinmektedir.
- Fındık ürünü özellikle Doğu Karadeniz Bölgesinin coğrafik özellikleri nedeniyle alternatifsiz tek geçim kaynağını oluşturmaktadır. Fındık piyasasında çok fazla üreticiye karşılık az sayıda alıcının olması, örgütlenme yapısının olmaması, lisanslı depoculuk sisteminin denenmesi ve başarılı olamaması serbest piyasa şartlarının oluşmasına engel olmaktadır.
- Taban fiyat belirlenip de ilan edilme sürecinde, özellikle üretici kesiminin maliyeti dikkate alınmalı ve bilimsel esaslara dayalı olarak maliyet hesaplanmalıdır.
- Temel gıda maddesi olmayan ve lüks tüketim maddesi olarak görülen fındığın bağışıklık sistemi üzerindeki güçlü etkisi öne çıkartılarak tüketicinin ilgisini çekecek kampanyalar, farkındalık çalışmaları yapılmalıdır. Bunu yapacak olan da sektördeki tüm aktörler ve onların işbirliğidir.
- Fındık kendisine alternatif ürünler arasında, tüketim açısından en az performans artışı gösteren ürün olmuştur.

DÜNYA SERT KABUKLU YEMİŞ TÜKETİM MİKTARLARI (TON)

YIL	Fındık (İç)	Badem (İç)	Ceviz (İç)	Kaju (İç)	Makadem ya (İç)	Yer Fıstığı (Kabuklu)	Antepfıstığı (Kabuklu)
2007	390.396	657.188	393.030	486.676	24.539	31.170.421	430.789
2008	378.627	665.433	421.512	538.467	29.780	33.561.254	365.402
2009	279.501	735.699	435.983	523.509	29.115	31.028.381	493.173
2010	291.599	803.042	436.510	469.087	29.562	33.776.565	482.936
2011	345.234	903.541	509.208	556.668	30.742	36.230.900	543.760

2012	357.993	1.095.299	555.35 1	599.034	41.505	35.990.51 8	560.703
2013	433.270	1.101.162	584.83 6	601.642	37.092	35.990.51 3	544.291
2014	380.915	1.054.231	632.31 3	716.682	46.617	39.144.00 0	537.250
2015	436.015	1.078.021	707.80 2	724.556	47.306	41.701.00 0	506.560
2016	424.139	1.188.687	888.67 2	792.323	50.360	42.596.00 0	669.860
2017	466.594	1.241.949	862.69 8	771.847	50.030	44.221.00 0	673.894
2018	520.028	1.304.051	887.73 1	720.170	58.821	42.213.00 0	678.984
2019	508.973	1.405.113	957.83 0	815.746	60.207	41.269.00 0	697.200
2007-2019 Artış Oranı (%)	30	114	144	68	145	32	62

Kaynak: International Nut Council (INC)

- Dünya fındık tüketiminin ortalama 1 milyon ton civarında olduğu tahmin edilmektedir. Fındığın %70'i çikolata sanayinde, %20'si pastane ve bisküvi mamullerinde, %10'u ise kuru yemiş ve yağ sanayinde ham madde olarak kullanılmaktadır. Bundan dolayı fındığa olan talep artışı şekerleme ve çikolata sanayisinin büyümesine ve bu sanayide fındığın tercih edilmesine bağlıdır. Fındığın temel gıda maddesi olmaması, ihraç fiyatlarının belirli senelerde yüksek olması ve üretiminin ülkemiz dışında sınırlı olması sebebiyle çoğu ülkede fındık ve mamulleri yüksek fiyatlardan tüketilmektedir. Bu durum, birçok ülkede fındık tüketim düzeyini sınırlamakta ve işleme sanayisi ile millî geliri daha yüksek olan Almanya, Fransa gibi ülkelerde tüketim düzeyinin yüksek olmasına sebep olmaktadır.
- Türkiye'de fındığın iç piyasada tüketimi konusundaki veriler yetersiz olup üretilen fındığın tahminen %15-20'si iç pazarda tüketilmektedir. Üretim ve ihracat miktarları ile devir stoklarından yola çıkılarak kabuklu fındık cinsinden iç tüketimin yıllık 100–150 bin ton aralığında olduğu tahmin edilmektedir. Kişi başına tüketim ise yıllık 1,5-2 kg civarındadır. Yetersiz tanıtım ve bilgi eksikliği, fiyatların yüksek bulunması, çerez olarak tüketiminin yaygın olmaması ile ikame ürünlerin fazlalığı gibi etkenler tüketimin arttırılmasındaki en önemli engelleri oluşturmaktadır. İç piyasada kuru yemiş fiyatındaki dalgalanmalar tüketimin artmasına veya düşmesine neden olmaktadır. 2019-2020 sezonunda iç tüketimin 140 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

II. BÖLÜM SANAYİ VE İHRACAT

- Ülkemizde Fındık işleme tesisleri açısından büyük bir kapasite fazlası bulunmaktadır. Ortalama fındık rekoltesi 600-650.000 ton kabuklu olarak gerçekleşmesine rağmen mevcut işleme tesisleri yıllık kapasitesinin toplam 1.800.000 ton kabuklu fındık civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu çerçevede, firmalara yeni işleme tesisleri kurulmasına ilişkin herhangi bir yatırım desteği verilmemesi daha doğru olup, söz konusu teşvik fonları, katma değerli ürün imalatına ilişkin beceri ve kapasitelerinin artırılması amacıyla mevcut tesislerin Ar-Ge yatırımları için kullanılmalıdır.
- Fındık neredeyse sıfır ithal girdiyle ihraç edilen bir üründür. Son 10 sezonda net 10 milyar dolar gelir sağlayan fındık, cari açığın finansmanında önemli bir kalemdir.
- Fındık tarımsal ürün olması açısından Tarım Bakanlığı ile bağlantılı olsa da ülkemizin artık ihracata dayalı bir kalkınma modeli izlemekte olması göz önünde bulundurularak Ticaret Bakanlığını da doğrudan ilgilendirdiği, devletin ilgili tüm kurumları tarafından bilinmeli ve kabul edilmelidir.
- Fiyat istikrarı ve arz sürekliliğini sağlanamadığı takdirde uluslararası pazarda rekabette zora düşeceğimiz sezonlar itibariyle tecrübe edilmektedir.
- Uluslararası fındık ticaretinden de pay alan belli başlı üretici ülkeler baz alındığında, 90'lı yıllarda ülkemizin dünya fındık üretimindeki payı % 80-82 seviyesinde iken; maalesef son zamanlarda üretimdeki payımız % 60-70 seviyelerine gerilemiştir.

ÜLKELERE GÖRE DÜNYA FINDIK ÜRETİMİ (TON/KABUKLU)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Türkiye	740.000	650.000	500.000	710.000	500.000	750.000	575.000	790.000	640.000
İtalya	84.000	100.000	80.000	125.000	130.000	90.000	125.000	65.000	160.000
Azerbaycan	40.000	35.000	30.000	40.000	50.000	65.000	68.000	42.000	40.000
Gürcistan	28.000	40.000	38.000	50.000	60.000	80.000	50.000	38.000	50.000
ABD	32.000	40.200	35.000	27.850	39.000	27.000	42.000	39.500	56.600
İspanya	16.000	18.000	18.000	22.000	18.000	19.000	17.000	18.000	4.500
Şili	-	-	13.000	12.000	18.000	25.000	27.500	35.000	46.000
Diğerleri	25.000	25.000	30.000	30.000	40.500	47.500	66.500	74.500	82.500
Toplam	965.000	908.200	744.000	1.016.850	855.500	1.103.500	971.000	1.102.000	1.079.600
Türkiye Pay (%)	77	72	67	70	58	68	59	71	59

Kaynak: International Nut Council (INC)

- 2020 ürününde İtalya üretiminin 135.000-150.000 tona ve son 5 yıldaki çalışmaları sonucunda ABD'nin en yüksek rekoltesi olan 71.000 tona ulaşması ile Şili'de üretimin 15 yıl gibi kısa sürede sıfırdan 50.000 tona çıkmış olması ders almamız gereken çok önemli gelişmelerdir.
- Spekülatif fiyat hareketleri tüketici tercihlerini olumsuz etkilemektedir. Tüketici istikrarsız ve belirsiz fiyat hareketlerine karşı talebini kontrol ederek kendisini korur ve bu da ihracatımıza olumsuz olarak yansır. Spekülatif hareketlerle suni olarak teşekkül eden yurtiçi fiyatlar nihai noktada ülkeye kayıp ettirir. İhracattan alacağımız pay ve kârlılık düşer.
- Fındığın bir sanayi ve ihracat ürünü yerine spekülatif bir depo ürünü haline getirilmeye çalışılması mutlaka ama mutlaka engellenmelidir. Sektörde sürdürülebilirliği sağlamak adına, fındıktan para kazanması gerekenler bir regülasyon kuruluşu olan TMO veya spekülatör stokçular değil, üreticiler başta olmak üzere istihdamı ayakta tutan ihracatçı ve sanayiciler olmalıdır. Devlet, sektördeki aktörlerin rakibi olmamalıdır. Hiçbir aktörün devletle rekabet edebilmesi mümkün değildir.
- Türkiye'nin Dünya fındık üretim ve ihracatındaki %80 civarındaki payı son yıllarda meydana gelen gelişmeler sonucunda %65-70'lere düşmüştür. Bu çerçevede, sahip olunan kaynakları daha verimli kullanmak suretiyle üretimi ve kaliteyi artıracak çalışmalar gün geçtikçe daha da önem kazanmakta olup, Ar-Ge çalışmaları ile ülkemizdeki verimliliği ve kaliteyi artırmanın yanı sıra, bilhassa yurt dışında, ürünlerinde fındık kullanan veya kullanma potansiyeli bulunan firmalar ile nihai tüketicilerde farkındalık yaratmak ve tüketicilerin fındıklı ürünlere olan ilgilerine dikkat çekerek sanayicileri fındıklı ürün imalatı için cesaretlendirmek de hedeflenmiştir. Fındıkta

verimin artırılması ve yeni pazarların keşfedilmesi için Ar-Ge çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

- Fındık ihracatının dünya çapında markalaşmasını sağlamak, hedeflenen pazarlarda potansiyel yaratmak ve hedef piyasada yer edinmek için;

✓ *Marka elçileri ile iş birliği projeleri*

Hedef ülkelerde yüksek etki gücüne sahip fikir önderleri ile çeşitli projeler geliştirerek Türkiye markası adına ortak söylem geliştirme amaçlı faaliyetler yürütülmesi.

✓ *Dijital iletişim çalışmaları*

Türkiye ekonomisi ve sektörleri özelinde mevcut ve oluşturulacak içeriklerin bir portal çatısı altında derlenmesi; İngilizce ve diğer öncelikli dillerde bu içeriklerin sunulması. SEO-SEM (arama motorları optimizasyonu ve pazarlaması) teknikleri ile ülke algımız ve ticari hedeflerimize yönelik dijital pazarlama çalışmaları yapılması.

✓ *Sosyal medya yönetimi*

Türkiye markası ve sektörleri için iş dünyası network alanı LinkedIn'de profil sayfaları oluşturulması, Twitter ve Instagram gibi etkin sosyal medya kanallarının Türkiye markası iletişim çalışmaları amacıyla kullanılması.

✓ *Milli katılım fuar çalışmaları*

Türkiye stantlarının kurumsal kimliğe uyumlu tasarlanması ve uyarlanmasına yönelik denetim çalışmaları, stant içinde gösterilecek ve dağıtılacak tanıtım materyallerinin üretimi, fuar alanlarında etkin iletişim çalışmaları organize edilmesi, Türkiye logolu promosyon malzemelerinin üretimi ve organizatörleri bilgilendirici ve destekleyici faaliyetlerin yürütülmesi.

✓ *Etkinlik ve global sponsorluk çalışmaları*

Algı hedeflerimizi destekleyici uluslararası ses getiren mevcut etkinliklerde yer alma ve proje üretme çalışmaları, road show (*üst düzey yöneticilerin mevcut veya potansiyel yatırımcılarla konuşma fırsatı bulunduğu farklı şehirlerde yapılan bir dizi toplantı*) organizasyonları.

✓ *Sektörel iletişim projeleri*

Sektörlerin küresel tanıtımına yönelik geliştirilen projelerin Türkiye ana markası hedefleri ve kurumsal kimliği doğrultusunda etkin şekilde yürütülmesinin sağlanması ve gerekli denetimlerin organize edilmesi.

✓ *Sektörel tanıtım setleri oluşturulması*

Başta fuarlar, road showlar ve basın etkinliklerinde kullanılmak üzere tanıtıcı görsel setler oluşturulması, katalog, broşür, mikro site oluşturma çalışmalarına destek verilmesi ve film,

Adres: Güre Mah.Şht.P.Astsb.Kd.Bçvş. Ömer HALİSDEMİR Cad. No: 24 Merkez/GİRESUN

Tel: (0454) 216 10 23 Faks: (0454) 212 31 58

www.ufk.org.tr*ufk@ufk.org.tr

infografik, animasyon gibi prodüksiyon çalışmaları ile içerik oluşturma çalışmalarının organize edilmesi.

✓ *Küresel PR faaliyetleri*

Hedef ülkelerde basın bültenleri, röportajlar, basın toplantıları, basın gezileri aracılığı ile haber yapma çalışmalarının organize edilmesi, çalışmaları destekleyici içeriklerin üretilmesi.

✓ *Reklam faaliyetleri*

Türkiye markasının tanıtım faaliyetleri çerçevesinde hedef ülkelerde TV kanalı, gazete, dergi, online mecra, havalimanı reklam kampanyalarının yapılması; broşür, katalog, film ve benzeri tanıtım malzemelerinin üretilmesi.

✓ *Denetim faaliyetleri*

Yapılacak uluslararası reklam yatırımlarının planlanan doğrultusunda denetim ve raporlamasının yapılması.

Gibi faaliyetler Türkiye'nin ticaret, ihracat ve üretim gücünü dünyaya tanıtmak ve bu gücün somut çıktıları olan mal ve hizmetlerin hedef ülke pazarındaki bilinirliğini ve itibarını yükseltmesinde faydalı olacaktır.

III.BÖLÜM YAPISAL

- Dünya'da en fazla üretimini sağladığımız önemli tarım ürünleri arasında yer alan, aynı zamanda sanayi ürünü olan fındığın Ar-Ge çalışmalarının yapılabilmesi işlenmesi mamul madde haline getirilerek ihraç edilmesi için Bölgemize Fındık Organize Sanayii kurulması büyük önem arz etmektedir.
- Sektörde tam rekabet şartları mevcut değildir. Bu durum dönemsel olarak bir takım spekülatif hareketleri rahat yapılır hâle getirebilmektedir. Tam rekabet şartlarını tesis edecek yapısal önlemler acilen alınmalı ve üretici ile yerli yatırımcı korunmalıdır.
- Üreticiden direkt fındık alımı yapan TMO'ya ihracat yapma yetkisi de verilmeyebilir. Burada dikkat edilecek husus, TMO'nun mevcut ihracatçılarımızın pazarlarına girerek rekabet etmemesi ve o pazardan pay alarak ihracatçılarımızın aleyhine bir sonuca sebep olmamasıdır. TMO, kamusal gücünü ve organizasyonunu kullanarak yeni pazarlara girmeli, ihracatla ürünü değerlendirirken aynı zamanda yol açıcı da olmalıdır.
- Lisanslı Depoculuk konusunda aksayan yanların tüm tarafların iştirakiyle tespit edilerek hızla aksiyon alınması ve bir an önce hayata geçirilerek ruhuna uygun işletilmelidir.

- Alan Bazlı Gelir Desteği'nin "*bölgesel maliyet*" dikkate alınarak Doğu Karadeniz ve Batı Karadeniz için ayrı ayrı tespiti yapılmalıdır. Desteklerin üreticiye ödeme zamanı da hasatla ilişkili dönemlere denk getirilmelidir.
- Yükselen üretim maliyetleri karşısında üreticiyi ve üretimi koruyacak ek önlemlere ihtiyaç vardır. Aksi durumda üreticinin üretimden vazgeçmesi gibi çok ağır ve geri dönüşü olmayacak sorunlar ortaya çıkabilecektir.
- Şayet piyasalarda arz talep çerçevesinde oluşacak fiyatlar, üreticinin eline geçmesi istenilen seviyelerden aşağıda teşekkül ederse, bunu önlemenin çaresi regülasyon alımı olduğu kadar, "Alan Bazlı Gelir Desteği" sisteminde yapılacak revizyon ile üretici gelirlerini artırmak olmalıdır ki, % 85'i ihraç edilen fındığın fiyatlarının dünya piyasalarında arz/talep dengesi çerçevesinde oluşması engellenmesin ve tüketim artışı sağlanarak fiyatların sürdürülebilir bir şekilde üreticiyi tatmin edecek seviyelere ulaşmasının doğal yolu açılabilsin... Aksi halde Türkiye'miz dünya fındık stokunun, arz fazlasının elinde kaldığı ülke konumundan kurtulamayacaktır.
- TMO'nun piyasada regülasyon görevi yapması tercih edilecekse, 2021 mahsulüne ilişkin olarak TMO'nun uygulayacağı fındık alım satım politikasının, ihracatçının ve sanayicinin fındığa ulaşımını engelleyen spekülasyon stokçuluk faaliyetlerine fırsat vermeyecek şekilde yapılandırılması, bir an önce fiyatıyla birlikte kamuoyuyla paylaşılarak sezon içinde değiştirilmeden uygulanması, hem fındık ihracatçısı hem de ürünlerinde fındık kullanan dış alıcıların projeksiyonu açısından büyük önem arz etmektedir.
- Fındıkta fiyat istikrarının sağlanamaması ve spekülasyon hareketlerin görülmesinin en önemli nedenlerinden biri de, üreticilerin bedelini daha sonra almak üzere fındıklarını tüccara teslim etmesi olarak tanımlanabilecek olan emanet sistemidir. Emanet sistemi, başta lisanslı depoculuk olmak üzere diğer yapısal önlemlerle kurumsallaştırılmalıdır.
- Avrupa Parlamentosu Hukuki İşler Komitesi tarafından, insan hakları, çevre ve iyi yönetim kurallarına aykırı davranan firmalara yönelik olarak bir yasama girişimi başlatıldığı, söz konusu düzenlemenin AB dışındaki firmaları da etkileyebileceği, zorla çalıştırma ya da çocuk işçilik gibi insan hakları ihlalleri ile bağlantısı bulunan ürünlerin ithalatının yasaklanması gibi çeşitli müeyyidelerin planlanmaktadır. Türkiye'deki fındık bahçelerinde çocuk işgücü kullanıldığına dair geçtiğimiz yıllarda Avrupa basınındaki asılsız itham ve iddiaların sektöre olumsuz etkilerinin önlenmesi amacıyla uzun yıllardır sektör paydaşları tarafından çeşitli projeler yürütülmekte olup, AB tarafından planlanan yeni düzenlemeler ışığında konunun bir kez daha gündeme getirilmesi gerekmektedir. Gerekli tedbirler alınmadığı takdirde ülkemiz fındık ihracatı, dikim alanları sürekli genişlemekte olan rakip ülkelerin de baskıları ile öngörülemez engellerle karşılaşabilecektir. Konu ile ilgili AB tarafından planlanan yeni düzenlemelerin fındık ihracatımızda yaratabileceği olumsuz etkilerin önlenmesi amacıyla, fındık tarımında çocuk işgücünün kullanılmadığına yönelik olarak ilgili Bakanlıklar arasında koordinasyon sağlanarak, sektördeki diğer aktörlerle işbirliği içine çalışmalar yapılması çok önemlidir.

- Dünya’da yaşanan Covid-19 Salgını nedeniyle gıdaya erişim sorunları ve son 50 yılda ülkemizde hep geri bırakılarak adeta kaderine terk edilmiş Tarım Sektörünün gücü bir kez daha ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu göstermektedir ki insanlar tarımsal faaliyet yapmadan hayatlarını idame ettiremeyeceklerdir. Bu gerçekle maalesef yukarda da bahsettiğimiz üzere çok uzun yıllardan beridir ihmal edile gelmiş ve Ülkemizin tarımda kendi kendine yeten bir ülke olması yönündeki avantajlı durumu aleyhimize dönüşmüş adeta ülkemiz tarımsal girdiler de bile bir ithal cenneti olmuştur. İddia ediyoruz ki Türkiye’nin kalkınmasında Tarımın gücü çok büyüktür. Bu büyük potansiyeli ortaya çıkarmak için hepimize ortak görevler düşmektedir. Bu sorunun altından kalkabilmek için liyakatli insanlarla nasıl yaşanan covid-19 salgınında oluşturulduğu gibi tarımsal bir bilim kurulu oluşturulmalı ve onların tavsiyeleriyle Ülke kendisine tarımda yeni bir strateji geliştirmelidir. Ülkemizde insanlar adeta sanayi toplumu yapılmak istenmiş tarım kaderine terk edilmiştir. Bu bir çok sonuç doğurmuştur. Köylerden nüfus bilinçsiz, plansız ve kontrolsüz bir şekilde şehire akmış, toplumsal olarak bir çok sorunları beraberinde getirmiş. Bunun sonucunda Ne sanayi ne de tam anlamıyla tarım ülkesi olabilecek bir hale gelebilmiş bulunmaktayız. Yaratılan bu sonuçların onarılması takdir edilir ki çok uzun yıllar alacaktır. Belki bir nesil bu sorunla boğuşacaktır. Ancak dünya devam ettiği sürece tarımsal süreç insanların gıda ihtiyacını karşılamak zorunda olduğuna göre bugünden çok radikal kararlar alınma zorunluluğu bulunmaktadır. Ülkemizdeki her atıl alanın tarımsal üretime dönüştürülmesi için seferberlik ilan edilmelidir. Tarımda çok üreten ve ihracat yapan bir ülke olmanın yollarını aramalıyız. Ondan sonrasında diğer sektörlerde de aynı şekilde ilerlemeyi sağlamamız içten bile değildir. Bu çok zor bir şey değildir. Sadece çalışmaktan başka yapılması gereken bir şey yoktur. Çok çalışmak tarımsal üretimde dünya lideri olmak için işin anahtarıdır.
- Tarımda tekrar kendi kendine yeten ve Dünya Ülkeleri arasında lider bir tarım ülkesi olmanın yolu Tarımda Bilimsel bir kurul kurmak ve çok uzun yıllara sari kısa, orta ve uzun vadede planların açıklanarak bu programdan zerre derecede sapma yapmayarak ortaya bir vizyon koymanın zorunluluğu bulunmaktadır. Bu seferberliğin adının bizce “KÖYE DÖNÜŞ PROJESİ” olarak açıklanması çok faydalı olacaktır. Tarımsal arazilerde tekrar yeniden beklenen üretimin gerçekleştirilmesi için köylerde eskiden olduğu gibi köy okullarının hayata geçirilmesi ve köylerde sosyal yaşamın iyileştirilmesi gerekmektedir. Toplumsal olarak tarım ile geçinen ailenin anayasal bir çok hakkının köyde karşılanması ülkemizdeki tarımsal kapasitenin şu anda bulunduğu durumdan daha iyi bir seviyelere ulaşmasına fayda yaratacağı bir gerçektir. Bu işle ilgili olarak atıl bulunan ve gereken üretim miktarına ulaşamayan arazilerin toplulaştırılması, veraset işlerinin çözülmesi ve arazilerin tarımsal büyüklüklere ulaşması sağlanarak verimli bir üretim modeline geçilmesi sağlanabilir. Bu anlamda Ülkemizde tarımsal kalkınmanın yani yeni bir seferberliğin sağlanmasında Ticaret Borsalarına da bu anlamda görevler verilmesinin önemli olacağı kanaatindeyiz. Türk özel sektörünün her alanda sağladığı başarının tarımsal üretimde de yönetici ve yönlendirici olması bizce gerçek başarıyı getirecektir. Ülkemizde tarımsal üretimin doğru yönetilebilmesi için üreticinin ihtiyacı olduğu bir çok rol modelin bilimsel kurullarla belirlenecek ölçütlerde sahadaki uygulamalarında ticaret borsalarımızın önemli bir yönlendirici tarafı olacaktır diye düşünmekteyiz. Belirlenen rolün devletin desteği ile ticaret borsalarımızın eliyle sahadaki tarım il müdürlükleri ile koordinasyon halinde yapılması çok önemli başarıları getirecektir. Tarımda üreticinin her bakımdan desteklenmesine önem verilmeli yapılan üretimin devlet garantisi altında yönlendiriliyor olması üreticiyi kendini güvende hissetmesini sağlayacak ve bunu yönetecek bir mekanizma ile üretici sadece üretimi

ile ilgilenecek çeşitli sorunlar ile kafasında boğuşmayacaktır. Ülkemizde özellikle sözleşmeli tarımın geliştirilmesi ve buna bağlı tarımsal sanayinin oluşturulmasının teşviği sağlanmalı. Lisanslı depoların çoğaltılması sağlanarak tarımsal üretimde fiyatları regule edici yönün gerek lisanslı depolar gerekse ticaret borsaları marifetiyle organize edilmesi sağlanabilecektir. Sağlanacak desteklerin üretime yönelik dönüştürülmesi ile bizatihi tarımsal faaliyetin desteklenmesi sağlanacak sahada üreticiyi yönlendirici ve geliştirici faaliyetler içerisinde bulunularak çok kısa zamanda bir ivme yakalanacak ve bunun kalıcı olabilmesi için yukarıda saydığımız şekilde tarımsal nüfusun üretim yerinde tutulması sağlanarak çiftçilik adeta özendirilmiş olacaktır. Yaşanan son covid-19 salgını göstermiştir ki bu hastalık ile mücadele insanların doğa ile barışmasını da sağlamıştır. Özetle yine yeniden KÖYE DÖNÜŞ PROJESİ başlığı altında geçmişte te yapılan çok iyi niyetli çalışmaların planlı ve programlı bir şekilde kırsal yaşamı özendirilmesi ve teşvik edilmesi ile tarım da ivme sağlanması gerekmektedir. Özellikle tarımsal nüfusumuzun çok yaşlandığı düşünüldüğünde gençlerimizin tarım sektörüne çekilmesi bu anlamda da önem arz etmektedir.

- Fındık ürününde dönüm başına verilen doğrudan gelir desteğinin yerine ürüne destek verilen bir modele geçilmesi, aynı zamanda kaliteli ürün elde etmek için iyi tarım uygulamaları yapan çiftçiye kilogram başına ayrıca yeni yeni desteklerin verilmesi modeline geçilmesi. Bu modeller içinde Ticaret Borsalarımızın araç olarak kullanılması sağlanarak daha fonksiyonel bir kurum hali getirilmesi sağlanabilir.
- Fındıkta dönüm başına verilen doğrudan gelir desteği üreticimizi adeta üretim yapmaktan vazgeçirmiş. Çalışmadan, Üretmeden belirli bir kaynağı elde eder hale getirmiştir. Dolayısıyla, son yıllarda fındıkta her kesimin de dile getirdiği gibi üretimde azalış ve kalitede bir düşüş yaşanmaktadır. Doğrudan gelir desteğinin üretime yönelik bu tür olumsuzluklarını gidermek ve Türk Fındığı'nın Dünya Üretimindeki belirli seviyedeki üretim potansiyelini Ülkemiz lehine tutmak, hala tarımda en fazla ihracatı tek başına karşılayan ve bunu da hiçbir ithal girdisi olmadan yapan Türk Fındığı'nın geleceği için çok önemlidir. Öyle ki her geçen gün artan refah seviyesine mukabil fındık tüketimi de artmaktadır. Fındık üretimini belirli bir planlama çerçevesinde modern tekniklerle artırarak, Ülkemiz adına daha fazla ihracat yapabilmek ve üreticimizin ve tüm kesimlerin bundan yüksek oranda pay alabilmesinin yegane yolu çiftçimizin üretim yapması ile olacaktır.
- Üretmeden fındıkta hep dile getirdiğimiz Dünya Üretiminin % 75'lik kısmını karşılama övüncümüz maalesef bir önlem alınmaz ise çok düşük seviyelerde seyir edecektir. Bunun için fındıkta dönüm başına verilen doğrudan gelir desteğinin bizatihi fındık ürününe kilogram başına verilmesi stratejik önerimiz olarak sunmak istiyoruz. Bu bakımdan iyi tarım uygulamalarıyla yüksek verimli ve kaliteli ürün üreten çiftçilerin desteklenmesi sağlanarak fındık üretiminde yeni bir dönüşüm yaşanabilir. Burada Ticaret Borsalarımızın da üstlenmesi gereken bir rol model olarak borsaların alt yapılarını tamamlayarak kaliteli ürün alım-satımını organize ederek, doğrudan gelir desteğinin ürün bazına verilmesi yöntemi Ticaret Borsalarının da denetimi ve yönetimi sayesinde yerleştirilebilir. Yine buna örnek olabilecek çayda pirim desteği modeli de dikkate alınabilir. Aynı zamanda ürün miktarına verilecek modelin iyi kurgulanması için ÇKS kayıtlarındaki bilgiler ve ürün bazında destek alınacak miktarın tespiti reel olarak belirlenebilir. Bunun yanında ürününü tüccara satan ve ürün bazında destek almak isteyen üreticilerin ürünlerinin bedelinin banka yolu ile tahsil edildiğinin belgelenmesi

Adres: Güre Mah.Şht.P.Astsb.Kd.Bçvş. Ömer HALİSDEMİR Cad. No: 24 Merkez/GİRESUN

Tel: (0454) 216 10 23 Faks: (0454) 212 31 58

www.ufk.org.tr*ufk@ufk.org.tr

oluşabilecek tüm olumsuzlukların önüne geçilebilecektir. Bu sayede bankacılık sistemine taşınan bir üretici-tüccar ilişkisi ve buna mukabil destek almak isteyen üreticinin daha fazla üretmek zorunda olacağını bilmesi yolu ile sürdürülebilir bir fındık politikası üretilebilecek ve ülkemizin fındık özelindeki rekabet gücü ve üstünlüğü artırılacaktır. Önermiş olduğumuz ve banka yolu ile müstahsil-tüccar arasındaki ilişki kullanılarak ürün bazında destek verilmesi modeli geliştirilebilecek ve bunların kontrolü Ticaret Borsalarına bırakılarak aynı çay prim desteğinde olduğu gibi çok iyi bir model geliştirilebilir. Bir başka ifadeyle Ticaret Borsalarımızın kayıt üzerinden evrak takibi yapan yapıdan vazgeçerek bizatihi arz ve talebin buluşma noktasını sağlaması gerekliliğidir. Mevcut sistemin bundan sonrası için uygulanabilecek ve Ülkemizi bir yerlere taşıyacak bir model olduğunu düşünmüyoruz. Türkiye 'deki ticaret borsaları bizatihi arz ve talebin buluşma noktası olma özelliğine kavuşturulmalıdır. Önerdiğimiz yöntemler ile banka aracılığıyla parasını almak istemeyen müstahsil için de ürüne desteğin alınmaması gibi önlemler ile ülkemiz kaynaklarının rasyonel kullanılabilmesi için çok önemli bir adım atılmış olacaktır. Hiçbir şeye ihtiyacımız olmadığını bu anlamda sadece çalışmaya ihtiyacımız olduğunun bilinmesini istiyoruz. Bu anlamda üretmeden arazi büyüklüğü üzerinden verilen desteklerin fındıkta üretimini artırmayacağını ve ülkemiz için çok önemli olan fındığın üretiminin azalarak, başka ülkelerin fındık üretiminin destekleneceğini ve bu anlamda üretmeyen toplumların nelerle karşılaşabileceğini sizlerin takdirine sunuyoruz. Bunun için 2021 Yılı fındık üretim sezonundan itibaren üretin üretim miktarına ve realitesine yönelik olarak desteklerin verilmesini ve bu anlamda ticaret borsalarının alım-satım alanlarında fiili alım satımı yapılan ürünlere destek verilmesini talep ediyoruz. Bu bir anlamda da ticaret borsalarımızın ürün piyasalarını yönetme, yönlendirme ve şeffaf bir şekilde ortam yaratması için çok önemlidir. Bunun için ticaret borsalarının yapılarının reorganizasyona sokulması için devlet tarafından belirli bir süre ve kaynak aktarımı yapılarak kendilerini geliştirmelerine fayda yaratılmalıdır. Fındık hala Türkiye için ithal edilemeyen ürünler arasında yerini korumaktadır. Bu anlamda bu üretim kapasitesinin artırılması ve rakip ülkelerin üretimden vazgeçirilebilmeleri için yapısal sorunların zaman kaybedilmeden Devlet-Millet işbirliği ile bertaraf edilme zorunluluğu bulunmaktadır. Küresel sermayeli şirketlerin üreticimiz ve milletimiz üzerinde tahakküm kurmaması için bir an önce milli bir tarım politikası için seferberlik başlatılmalı ve kaynakların etkin kullanımı sağlanarak tekrar özellikle Doğu Karadeniz'de sürdürülebilir bir tarımın oluşturulması gerekmektedir. Bunun için arazilerin toplulaştırılması ve köy bazında kooperatifleşme ve bu sayede makinalı tarıma geçerek üretim potansiyelinin artırılması ve fındık bahçelerinin yenilenmesi sağlanabilir.

- Lisanslı Depoculuk yatırımları ve spot borsa çalışmaları için Ticaret Borsalarımıza ilave ve ek kaynak taleplerinin karşılanmasını talep ediyoruz. Ürün İhtisas Borsasının alt yapısının kurulabilmesi için bu yapının bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca Türkiye'de Ticaret Borsası alt yapısının bundan sonraki ihtiyaçları karşılayabilmeleri, üretici-tüccar-devlet ekseninde daha iyi işler bir yapıda olabilmesi için radikal kararların alınması gerekmektedir.
- Lisanslı Depoculuk yatırımı yapımları ve spot borsa çalışmaları için Ticaret Borsalarımıza ilave ve ek kaynak yaratılması için devlet tarafından kesinlikle destekler sağlanmalıdır. Çok küçük parçalara bölünmüş ticaret borsası yapısının bir an önce Türkiye Ürün İhtisas Borsası'na dönüştürülmesi gerekliliği bulunmaktadır. Çağı yakalamak ve Dünya'da ülkemizin borsacılık yapısının daha işler hale getirilmesi ve

Ulusal Fındık Konseyi

ürünlerimizin dünya pazarlarına daha iyi pazarlanabilmesi, ayrıca ürün piyasalarının izlendiği bir ülke olabilmemiz için bir an önce bunun yapılması gerekmektedir. Mevcut yapı ile ticaret borsalarımızın hayatlarını sürdürmeleri bizce ülke kaynaklarının israf edilmesidir. Şöyle ki, rantb olmayan hiçbir şeyin ticari hayatta yürütülmesi nasıl mümkün olmuyor ise Ülkemizin refahı ve gelecek nesillere iyi şeyler bırakılabilmesi adına Ticaret Borsalarımız için kalıcı kararların verilmesi gerekmektedir. Bunun içinde tek çatı altında toplanabilecek, ürünlerin alım-satımının yapılacağı bir platformun oluşturulması gerekmektedir. Bu model üretici, tüccar ve devletin bir arada çalışmasını sağlayacak bir model olabilir. Yine bu modelin lideri yerelde platformun illerdeki temsilcileri ticaret borsaları olabilir. Bu yöntem ticaret borsalarımızın veya yerelde şubeye dönüştürülecek modelin bir parçası olan kurumlarımızın kendilerine geliştirmelerine ve ürün piyasasındaki tüm kesimlere hizmet etmesini sağlayacak ve daha fonksiyonel kurumlar haline getirilmesini sağlayacaktır. Bunun için Devlet-Üretici ve Tüccar kesimi bir araya gelmeli ve Ülkemizin tarım piyasalarını kendimizin yönetebileceği alanlara dönüştürmemiz gerekmektedir. Fındık için konuşmak gerekirse ülkemizdeki tarım arazilerinin yabancı şirketlerin alanlarına ve piyasalarını yönetmelerine izin vermemeli, bu anlamda hep birlikte milli bir politika ile olabilecek gözükmemektedir. Milli bir tarım politikamızın oluşturulabilmesi için Devlet ile elele verilerek çalışma yürütülebileceğini düşünüyoruz. Üreten, kendi kendine yeten bir ülke olmanın modelinin öncelikle tarımda çok radikal kararlar alarak olabileceğini savunuyoruz. Bu konuyla ilgili çalışma gruplarında seve seve görev verilmesini talep ediyoruz. Türkiye'de bizim özelimizde fındık tarımının geliştirilebilmesi için projelerimizin hazır olduğunu devlet tarafından kaynak yaratılması sağlanır ise bu işi yönetebilme kabiliyetine sahip olduğumuzu biliyoruz. Yeterki bizim gibi millet ve vatan sevgisi olan kurumlara fırsat verilebilsin. Sonrasında da hesabını vermeye de hazırız tabiki.